

Ishaja vsak dan razen nedelj in praznikov

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Issued daily except Sundays and Holidays

LETO—YEAR X. CHICAGO, ILL., PETEK 13. JULIJA (JULY) 1917 ŠTEV.—NUMBER 163.

1000 RUDARJEV DEPORTIRANIH IZ ARIZONE

DEPUTISERIF IN STRAJKAR UBITA.

1500 oboroženih meščanov je siloma naložilo štrajkarje na vagone, ki so jih odpeljali iz Bisbeeja.

KAPITALISTIČNA BRUTALNOST.

Phoenix, Ariz., 12. jul. — 1500 rudarjev v rudarskem mestu Bisbee, ki so organizirani v "Citizens' Protective League", je zadnjič nasilno deportiralo okrog 1000 rudarjev, ki so štrajkali pod vodstvom I. W. W. V spopadu, ki je vršil med gonjo, sta obežala dva nekateri deputiserifi in neki strajkar.

Rudarje so naložili na tovarne vagone, ki so jih odpeljali proti meji. Meščani so bili oboroženi z avtomati in strojnimi puškami.

Kingman, Ariz. — V Needles, Kal., je dospelo tri in šestdeset rudarjev I. W. W., ki so bili aktivni v stavki v Jeromu, Ariz. in naloženi deportirani v Kalifornijo.

V Needlesu, Cal., so zopet nanic krali oboroženi meščani, da jih mejo v Arizono.

Nekateri deportiranci so izjavili, da so bili prisiljeni zapustiti njih lastne rudniške "claima", katerih so delali. Neki deportiranci je dejal, da so ga s silo dgnali z njegovega doma štiri dni kasneje, ko mu je žena povide.

Take nasilne deportacije so neustavne in nikakor ne morejo voditi v delaveh spoštovanja do zakonov.

PODJETNIKI POGORELI PRED NAJVIŠJEM SODIŠČEM.

Chicago, Ill. — Strokovno organizirani delavci in združeni v Illinois Federation of Labor so na najvišjem državnem sodišču izvedli znano napram Illinois Malware kompaniji. Najvišje sodišče je izreklo, da štrajkaško delovanje izvrše popolnoma zakonito dejanje, če razpustijo mirne stavkovne straže.

Kompanija je na nižji instanci prosila za sodniško prepoved napram štrajkaškim delavcem in jo tudi dobila. Sodniška prepoved je prepovedala delavcem razpustiti stavkovne straže okoli tovarne. Strokovne organizacije so na sodišču zahtevale, da prekliče sodniško prepoved, toda sodišče je izreklo, da je sodniška prepoved pravomočna. Organizacije so se to apelirale na najvišje sodišče. Stvar je bila pred sodiščem marca tega leta. Pet sodnikov je izreklo v prilog delavcem, da so proti njih interesom.

Razsodba se tiče le delavcev v državi Illinois. V splošnem sodijo, da je razsodba za delavce v tej državi velikega pomena, ker najbrž odpravi veliko krivico, ki so jo delavci trpeli ob času stavk med sodniških prepovedi. Mnogi delavci so bili obsojenih v tiso, ker se ob času stavke niso umakali po takih sodniških prepovedih.

LETALCA STA KOMAJ UBLA SMRTI.

Logansport, Ind. — R. H. Houser in G. S. Spalding sta poletela v dvokotnikom iz St. Josepha, na letalsko polje pri Rancho, Ill. Na potu se je pokvaril motor in bila sta prisiljena se poletati v tukajšnji okolici na tla. Pri poletu sta tla začela na vrh drevesa in sta komaj ušla.

Bila sta 1.000 čevljev visoko v zraku, ko se je nenkrat ustavil motor. Houser se je pričel spuščati na tla, toda nenkrat je pričel zopet letati. Začel je iskati pripravek, ki bi mu omogočil, da sede na tla, a pri tem je začel zdelo v vrh drevesa.

ŠPEKULANTJE SO SE VEDNO NA DELU.

Oderuhi so podražili krompir in zelenjavo, znižali pa so ceno čebuli.

KLJUB BOGATI LETINI.

Chicago, Ill. — Špekulantje z živili pravijo, da je nastalo zopet pomanjkanje krompirja na trgu. Seveda obljubljajo, da se položaj na trgu kmalu spremeni. Gospodje priporočajo gospodinjstvom, da naj kuhajo zelenjavo, ki jo je dosti na trgu in je poceni, dokler ne pride zopet dosti krompirja na trg. Težko je pogledati špekulantom v karte, zakaj so izdali to svari. Dejstvo je, da krompir, četudi je spomladanski, dalj časa čaka in se ne spridi kot zeljnjava.

Cena krompirja je zopet tako poskočila, da stane sedem dolarjev. Korenje so celo prodajali po \$11 sod, če ga je kdo kupil 20 do 50 sodov. Posamezn sod je pa stal \$12. Pred enim letom je stal sod korenja tri dolarje. Ker je letos izredno dobra letina za zelenjavo in zgodnjega korenja ne morejo izvažati v Evropo, je jasno kot beli dan, da so špekulantje povzročili to odušerko ceno.

Padla je pa cena čebuli. Suha čebula iz Kalifornije je na trgu po \$1.90 do \$2 vreča, ki tehta sto funtov. Lani ob tem času je bila vreča po \$3.65 do \$3.75, ki je tehtala 90 funtov. Zgodnjo čebulo je težko hraniti, posebno če jo ni mogoče obesiti, da kroži zrak okoli nje. To menda pove, zakaj je padla cena.

Železnice poročajo, da je na potu v Chicago veliko število železniških voz, ki so naloženi s krompirjem. Seveda je to le tolažba za sedanje oderuške cene. Za jesen obetajo podražitev mleka. Zdaj stane kvort mleka 10 centov, po prvem septembru pa pravijo, da bo stal dvanajst centov.

Mnogo solz je bilo že potočenih v kapitalističnih listih, da umirajo otroci v Nemčiji, ker vsled blokade ne morejo mlečni izdelki v Nemčijo. V ravno istih listih ne najdemo solze, da bodo umrli v Chicago otroci siromašnih staršev, ker starši ne bodo mogli kupiti mleka.

BELA VRANA MED PODJETNIKI.

Boston, Mass. — Dne 23. junija je umrl milijonar John Barlett Pierce, podpredsednik American Radiator kompanije, ki je zapustil \$5.000.000 premoženja. Kajne, to ni nič izrednega, saj umrje več milijonarjev, ker morajo po zakonih narave umreti vsi ljudje. Smrt milijonarja je bila nekaj navadnega, ali nekaj izrednega je bila njegova zadnja volja ali testament, ki dokazuje, da je bil Pierce prava slika bele vrane med milijonarji in podjetniki.

Štiri sto delavcem je zapustil en milijon dolarjev, da ga razdeli med nje. Nadalje je zapustil zanje še \$2.500.000 naloženih v industriji. Od dohodkov, ki jih vrže ta vsota, gre 60 odstotkov tem uslužbenecem. Od svojega premoženja je zapustil sedem desetih delavcem, ki so garali zanj in mu pomagali spraviti skupaj premoženje.

Koliko je še takih podjetnikov?

BIVŠI KONGRESNIK OBTOŽEN.

Nevar, N. J. — Zvezna porota je obtožila William S. Benneta, ravnatelja banke "National Bank of North Hudson," West Hoboken, N. J. in bivšega kongresnika za New York, in njegovega brata, da sta slabo gospodarila s bančnim denarjem.

WILSON APELIRA NA KAPITALISTE.

Predsednik trika na vest dolarjskih avtokratov, da ne smejo delati velikih profitov.

KAJ SO PRAVIČNE CENE.

Washington, D. C. — Predsednik je apeliral na bizniške interese, da naj opuste sebičnost in naj pomagajo deželi kot oni morejo, ki odidejo na bojišče.

V svoji adresi je obljubil premogovniškim operatorjem in tovarnarjem, da bodo vlada in konzumenti plačali pravične cene za produkte, toda obenem je svaril, da nihče ne bo trpel, da bi se o koristili za vojno in jemali ogromen profit.

Povedal jim je jasno, da med profitom in patriotizmom ni srednje poti. Človek je patriot ali profitar.

Izjavil je, da mora biti ena cena za konzumente in vlado. Dejal je, da upa, da priznajo bizniški interesi nujnost njegovega apela.

O pravičnih cenah je dejal sledeče:

"Seveda mora vlada plačati za vse, kar kupi, pravično ceno. Toda pod pravično ceno razumem ceno, ki bo vzdržala prizadete industrije v visoki sposobnosti, da lahko žive oni, ki jih vodijo, in plačujejo dobro mezo in jih razširjajo po potrebi, ki se pojavijo od časa do časa."

Kritiziral je lastnike ladij, katerih ladije prevažajo blago po oceanih, ker računajo previsoko voznino. Rekel je, da store vse, kar je v njih moči, da vojna konča z neuspehom.

500 RUDARJEV JE ZASTAV KALO.

Bioknell, Ind. — Tukaj je zastavkal 500 rudarjev v rudniku Indian Creek, ker so primorani hoditi iz rudnika do mesta. Pri košu so se zlomile varnostne naprave in kompanija je obvestila železniško družbo, naj pošlje vlak za rudarje. Železnica je odpovedala vlak še le ob navadnem času in rudarji so bili primorani pet milj hoditi peš.

Rudarji plačajo na mesec po \$1.50 za vlak.

Rudarji pri Fourth Vein Coal družbi so ustavili delo, ker imajo spor z družbo radi čekovnega sistema.

STAVKA ODLOŽENA.

Bridgeport, Conn. — Strojniki in izdelovalci orodja v tovarni American in British kompanije so odložili stavko, dokler ne konča konferenca zveznega vladnega zastopnika in zastopnikov kompanije.

Delavci zahtevajo petnajst odstotno povišanje mezde in so odklonili ponudbo družbe, ki jim je ponujala 3 do 10 odstotno povišanje.

STAVKA IZGUBLJENA.

Bayonne, N. J. — V tovarni International Nickel kompanije je pričela stavka dne 27. junija. Družba je importirala skebe in to je povzročilo malostrenost med stavkarji, ki niso bili organizirani. Polovica njih se je vrnila na delo in delali bodo v družbi stavkokazev.

Družba ni priznala 15 odstotnega povišanja mezde in tudi ne pravice, da si smejo delavci med delom prinesiti v tovarno plivo v kotliku.

VREME.

Chicago in okolice: V petek deloma oblačno in gorko. Različni in zmerni vetrovi. Povprečna temperatura v zadnjih 24 urah: 60. Solnce izhaja ob 4:25, zahaja ob 7:29.

ZAKONODAJALCI V W. VA. SO SE VREZALI.

Zakon za splošno delavsko dolžnost podi delavce iz držav, bogati postopači pa gledajo debelo.

VČASI JE TUDI TISTI ZADET, KI UDARI DRUGEGA.

Charleston, W. Va. — V državi West Virginia je stopil v veljavo zakon, ki določa obvezno delavsko dolžnost za vse zdrave moške med 16. in 60. letom. Vsak moški v tej starosti mora delati 36 ur v tednu, če ne dela, je kaznovan s sto dolarji denarne globe ali šestdesetimi dni zapora.

Ko je bil zakon sprejet, so podjetniki zavriskali veselja. Mislili so, da je zakon kot nalašč ustvarjen, da zlomi stavke. Če štrajkar ne bo delal 36 ur v tednu, ga bodo kaznovali z denarno globo, po vrhu ga bodo pa še zaprli. Pričakovali so tudi, da policaji polove brezposelne delavce in oblasti jim dajo na razpolago, da gredo delat v bližnjo tovarno ali pa v zapor.

Tako so obračali podjetniki, tisti siromaki, ki so brez dela iz katerih vzroka, so pa obrnili. Iz obmejnih mest v Ohio poročajo, da prihajajo brezposelni ljudje v večjem številu čez mejo kot ponavadi. Sami siromaki so, med njimi ni niti enega milijonarja, ker bi mogoče bilo celo v West Virginiji nespodobno, če bi kdo pazil na to, da tudi milijonarji delajo po 36 ur v tednu.

Nekateri podjetniki so valed tega že začeli zabavljati in se je že pod zakonom za "preprečevanje vagabondaze," kot ga imenujejo kapitalistični listi. Ti podjetniki pravijo, da zakon za prisilno delo podi vse delavce, ki so slučajno brez dela, iz države, in jih oropa tako ugodnosti, da najamejo cene delavne moči, ali da delavci pred tovarniškimi vrati, proseči dela, pritiskajo mezo delavcev, ki delajo v tovarni. Da se prepričamo, če bo postava dobro opazila plutokrate, ki so toliko časa pritiskali na zakonodajce, da je bila sprejeta, moramo počakati še nekaj mesecev.

Fakt ostane, da West Virginia dobiva vedno bolj avtokratično lice. Pred nekaj leti so ravnoiste sile usilile ljudstvu prohibicijo, ki so zdaj stale za zakonom za prisilno delo. Čez nekaj časa mogoče te ljudje mislijo delavcem zakon, ki določa, kaj smejo jesti in koliko smejo jesti. Potem pride na vrsto obleka, zabave itd., dokler država ne postane velik kloster, v katerem ukazujejo plutokrate, če se ljudstvo ne zdrami z volilnim listkom ne vrže kandidate premogovniških, oljnih in plinskih baronov.

VELIK AMERIŠKI PARNIK POTOPLJEN.

Washington, 12. jul. — Državni department je dobil poročila o torpediranju ameriškega parnika "Kansan" blizu francoskega obrežja, ki je vozil veliko zalogo živil in 4000 ton jekla v Francijo. Parnik je imel 7913 ton in vreden je bil \$3.000.000; tovor se pa čeni na dva milijona dolarjev. Nemška submarinka ga je potopila 9. julija. Na parniku je bilo 50 mornarjev in topničarjev in vsi so se rešili, razen štirih mornarjev, ki jih pogrešajo.

STAVKA NA CESTNIH ŽELEZICAH.

Toronto, Can. — Cestnoželezniški uslužbenec Toronto Railway kompanije so prenehali z delom. Stavkarji zahtevajo krajši delovnik in povišanje mezde za deset odstotkov. Kompanija je ponudila le dva centa povišanja na uro. Uslužbenec so odklonili ponudbo. V stavki je 1.600 uslužbenecv.

NOVA RUSKA ZMAGA V GALICIJI. BETHMANN-HOLLWEG RESIGNIRAL?

Rusi vzeli Kaluš ob Lomnici in ujeli 25.000 mož in vplenili 135 topov. Avstrija priznava poraz. Nemška ofenziva v Belgiji ustavljena. — Kajzer tolaži nezadovoljne Nemce z novimi ministri. Anglija bo spremenila vojne cilje. Avstrijski socialisti sprejeli ruski program.

Amsterdam, 12. jul. — Semkaj je danes dospela brzojavka iz Berlina, ki pravi, da cesar Viljem ne bo sprejel kancelarjeve resignacije. Bethmann-Hollwegovo stališče se je valed kajzerjevega zaupanja vanj precej utrdilo.

London, 12. jul. — Lord R. Cecil, minister blokade in podtajnik za sunanje zadeve, je danes injavil v parlamentu, da je angleška vlada obvestila Rusijo, da je pri volji posvetovati se z zaveznički glede na revizijo mirovnih pogojev.

Amsterdam, 12. jul. — Iz Berlina poročajo, da je kancelar Bethmann-Hollweg resigniral, toda cesar Viljem še ni formalno sprejel resignacije. Prvo vest o demisiji kancelarja je prinesel list "Vossische Zeitung" v Berlinu. Kajzer je imel s kancelarjem dolgo konereneo v sredo in po končani konferenci je Hollweg podal ostavko. Protivladna opozicija liberalcev in napad klerikalnega voditelja Ersbergerja, ki je v soboto zahteval, da mora vsa vlada resignirati, je baje za kancelarja več, kot pa more prenesti.

Amsterdam, 12. jul. — Nemški kabinet se je zmal prvič odkar traja vojna. Kronski svet, ki je imel v torek tajno sejo, je sklenil spremeniti nekatere ministre. Helfferich in Zimmermann morat iti. Oba sta zagrizena junckerja in socialisti ter klerikalec so ju vedno kritizirali, ker sta hoteli, da Prusija gospodari nad vsemi drugimi državami v Nemčiji. Dalje se je kronski svet odločil — kakor poročajo — da se ministrstvu za domače zadeve doda delavski oddelek, kamor bodo morali posaditi socialisti za ministra v svrhu — da vlada potolaži delavstvo. Nadalje je sklenil kronski svet, da se koncentriira moč vlade v rokah kancelarja, podkancelarja, ministra za zunanje zadeve in delavskega ministra, ki bodo odgovorni parlamentu. S tem bo nekoliko trpela kajzerjeva politična sila. Govori se tudi, da se je kronski svet izrekel za nekatere volilne reforme. — Politilni potres je zadet tudi prusko vlado. Pet ministrov junckerse kaste je obsojenih na politično smrt. Vse te spremembe je žrtvoval kajzer z namenom, da potolaži ljudstvo in ga odvrne od mirovne agitacije.

Avstrijski socialisti so za ruski program.

Stockholm, Švedska. — Viktor Adler je izjavil v imenu socialistov v Avstriji, da sprejme platforno ruskih socialistov z ozirom na mirovni program. Dejal je tudi, da ne bo več glasoval za vojni kredit v avstrijskem parlamentu, ako konferenca v Stockholmu odločno zavzame stališče ruskih socialistov. Zastopniki socialistične manjšine v Nemčiji so izjavili, da so pripravljene za mednarodno mirovno konferenco in njim so se pridružili delegatje ogrskih socialistov.

Hindenburg bo zabranil revolucijo.

Washington, D. C. — V tukajšnjih vladnih krogih nimajo še nobenega upanja na zgodnjo rešitev (Dejla na 2. strani, 4. kolona)

Petrograd, 12. jul. — Vest, da so Rusi okupirali Kaluš, je bila danes uradno potrjena. Dalje javlja vojni urad, da nudi sovražnik trdovraten odpor na fronti Grubovka-Rosolna-Krivič zapadno od Stanislava.

Berlin via London, 12. jul. — Generalni štab priznava v današnjem poročilu, da so Rusi potisnili nemake in avstrijske čete čez reko Lomnico pri Kalušu. Topniški boji se vrše pri Rigi, Smorgonu in Baranovičih.

London, 12. jul. — Uradno nazznajo, da znajo izgube Anglezev v večerajnji bitki ob morju 1800 z ujetimi vred.

Paris, 12. jul. — Nemci so danes zopet napadli na obeh straneh Mase pri Verdunu, toda bili so odbiti na vsi črti.

Washington, 12. jul. — Rusko poslanstvo je prejelo brzojavko iz Petrograda, da je reorganizirana rumunška armada prišla k ofenzivi.

Petrograd, 12. jul. — Tukaj nazznajo poluradno, da so ruske čete okupirale Kaluš v Galiciji.

V Kalušu je bil glavni stan avstro-nemške armade in nahaja se dvajset milj zapadno od Stanislava, 60 milj južno od Lvova in 105 milj zapadno od Haliča. Iz tega je razvidno, kako daleč je že pobegnila avstro-nemška armada od svoje prvotne črte. Kaluš leži ob železnici, ki teče med rekama Siva in Lomnica.

Hudi boji se vrše okrog Brzeznica med Stripo in Gnilo Lipo, ki je zelo važna železniška pozicija južno od Dnjestra, kjer se Avstriji in Nemci umikajo pred ruskimi kozaki, se vrše vroči spopadi med zadnjimi in avstro-nemskimi stražniki, ki bi rade ustavile ruski naval. Avstrijsko in nemško poveljništvo pozivlja Berlin na pomoč in rezervne čete hite na obrambo Lvova.

Zapadno od Haliča so Rusi po ostrem boju prekorčili Lomnico. Med Haličem in Zložovom in dalje proti severu grmi ljuta kanonada.

Bojni ujetniki še vedno prihajajo z bojišča. Odkar se je pričela ofenziva zapadno od Stanislava, so Rusi ujeli več kot 25.000 mož in vplenili 135 kanonov. Splošno mnenje je, da se Lvov ne more dolgo obdržati po padcu Haliča. V avgustu leta 1914 je Lvov padel Rusom v roke nekaj dni po okupaciji Haliča. Obramba Lvova zavisi, kako hitro morejo Nemci poslati zadostno pomoč. Železnica, ki vodi čez Dolino in Bolešov v Lvov, je zelo ovinkovita in počasna in končno bo zaprta, ako Rusi prodrejo do Doline.

Škočenje uradno poročilo sledi: V smeri proti Dolini prodirajo naše čete za bežečim sovražnikom, ki je bil premagan na fronti Jezupot-Stanislav-Bogorodčan. Včeraj opoldne so naše čete pod generalom Čeremisovom vzele Halič. Sprejete čete so takoj prestopile na levi breg Lomnice do njene izliva do Dobrovčanov. Po kratkem in vročem boju so naše čete prekorčile Lomnico in okupirale Kaluš. Dalje na 3. str. 1. kol.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjena država (izven Chicago) in Kanada \$3 na leto, \$1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.13 za tri mesece.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Issued daily except Sundays and Holidays.

Owned by Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4635.

Datum v oklepaju n. pr. (Junija 30-17) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

"Kupljen patriotizem".

Predsednik Wilson je včeraj podal izjavo na adresu kapitalistov, rekoč, da veliki business mora ravno tako žrtvovati svoje dolarje, kakor bodo ameriški vojaki žrtvovali svoja življenja za zmago Amerike. Vlada bo določila cene potrebnih stvari in vsako nasprotje temu odloku se smatra, kakor da hoče biti kapitalist patrijot še le tedaj, če ima velik profit; to se pravi, da hoče biti podkupljen za svoj patrijotizem, toda "patriotism leaves profits out of the question!"

Dolarski demokratje z debelimi mošnjami, ki napadajo živilsko predlogo in protestirajo zoper davek na profit, so dobili v tej izjavi precej popra. Ali — čemu se trudi Wilson in trati čas s takimi in enakimi apeli na kapitalistična srca? Ako se ne motimo, je enkrat že apeliral na "middle businessmen", pa kaj je pomagalo? Advokatje še vedno špekulirajo s čebulo, pogrebniški tržijo s suhimi slivami in kralji premoga so podražili premog! Cestni ropar se takrat spreobrne, ko mu vzamejo revolver, krinko in ga spravijo za omrežje; — kapitalistični roparji pa tudi ne bodo prej zamenjali profita s patriotizmom, dokler jim ne odvzamejo sredstev: podržavijo tovarne, rudnike, premogokope, železnice, žitnice itd. V ječo z roparji!

Wilsonova izjava pa osvetljuje eno dejstvo: Vlada in kapitalisti so si močno v laseh. Kdor tega še ne verjame, naj čita fanatična kapitalistična glasila, kot je na primer "Leslie's". Tam lahko citate tudi to: "Gorje vladi v Washingtonu, ako ne bo držala prstov proč od privatne lastnine!"

Kogar hočejo bogovi pogubiti...

V Nemčiji se je pričelo nekaj svitati. Ne, da bi mislili na kakšno revolucijo. Nemški vojak, namreč večina, je še preveč zatopljen v svoje "gosje stopanje", da bi obrnil puško proti Hindenburgu in kajzerju, a dokler se ne dvigne vojaštvo, ni misliti na revolucijo. Do revolucije pride še le tedaj, ko bo pruski vojak tako izstradan, da ne bo mogel več stopati po gosje, ali pa, ko doživi na bojišču tako občuten poraz, da bo moral sprevideti, da ga vleče kajzer za nos.

Ampak nekaj je. Razen socialistov se počasi yzbujajo liberalci in ponižni klerikalci in prišlo jim je na misel, da bi kajzer po treh letih le moral povedati, kaj pravzaprav hoče z vojno. In potrkali so na kajzerjeva vrata in vprašali: "Ali je vlada za mir brez aneksij in odškodnine?" Kajzer je pa odgovoril: "Ne! Jaz hočem zmago, tuje dežele in tuj denar. Vojna se mora nadaljevati".

Komur še ni bilo jasno, mu mora biti zdaj: Nemško ljudstvo je v ogromni večini za mir brez aneksij, toda kajzer je za aneksije. S tem je jasno povedano, da kajzer vodi agresivno vojno in še vedno sanja o cesarstvu "Srednje Evrope".

Aroganca in nepopisna zaslepljenost nemškega kajzerja in njegove junkerske kaste je — sreča za Nemčijo in Avstrijo. Čimdlje bo trajala vojna, tembolj bo tepen kajzerizem; čimbolj se zavleče vojna, tem radikalnejše bodo zahteva nemškega ljudstva in toliko bolj radikalnejši bo mir. Danes se Nemci zadovoljujejo z volilno reformo in avstrijski narodi bi se še dali ujeti na lim kakšnih "jezikovnih pravic" ali kakšne skrupulane avtonomije; pred vojno bi bile te pridobitve res velike, ali danes ne štejejo nič. Danes v dobi splošnega preobrata pomeni volilna reforma v kajzerjevi Nemčiji ali skrupulana avtonomija v kajzerjevi Avstriji ravno toliko, kakor če bi dal beraču ogrizek, medtem ko se drugi komodno sede k obloženi mizi.

Kajzer hoče vojno — in imel jo bo! Narodi v Nemčiji in Avstriji bodo pa imeli venec svobodnih republik! — Kogar hočejo bogovi pogubiti, ga najprej udarijo s slepoto...

Nauk, ki ga daje Kitajska.

Na Kitajskem so hoteli nazadnjaki spremeniti republiko v prejšnjo monarhijo in z velikim pompom so posadili nekega fantalina na cesarski prestol. Toda cesar ni dolgo cesaril. Kitajci so se v sedmih letih toliko naučili, da je republika boljša od monarhije in zato ne marajo več za cesarsko božanstvo "nebeškega sina". Dvignili so se z orožjem in prestol je zopet šel na smetišče, od koder se nikdar več ne povrne.

Kitajska nas uči, da se svoboda — čeprav še ni popolna — ne da tako hitro zatreti, kadar jo ljudstvo enkrat okusi. V vsaki demokratični državi lahko pride v gotovem času do reakcije, ki traja nekaj časa, toda demokracija s tem še ni ubita. Kitajci niso pozabili, zakaj so se borili pred sedmimi leti.

Vprašanje je zdaj na mestu: Ali smo Slovenci z ostalimi Jugoslovani vred slabše od Kitajcev???

Večina in manjšina.

Socialistična stranka v Združenih državah ima okrog 90.000 članov, toda za izjavo večine je glasovalo 21.639 članov, za izjavo manjšine pa 2752; skupaj je bilo oddanih 24.391 glasov, torej še ne ena tretjina.

Kje sta pa ostali dve tretjini članov? Blizu 65.000 članov ne reče "da" niti "ne". Kam meri njihov molk? Ali so prezrli večino in z molkom odobrili manjšino. Kdo ve! Lahko so tako brezbrizni, da se sploh ne zmenijo, kaj se godi v stranki; gotov del takih je v vsaki organizaciji. Vprašanje je še vedno odprto: Ali je sprejeta izjava večine res izjava večine? In resnica je, da 21.639 članov še ne predstavlja večine. In resnica je tudi ta, da so se nemški socialisti brez dvoma vdeležili glasovanja do zadnjega člana.

DOPISI.

Smithton, Pa. — Po tritedenski stavki so si premogarji v Wyano, (Ausbom) Westmoreland Co., Pa. priborili veliko zmago, namreč pripoznanje unije in vse druge zahteve do piete.

Tu sta največja rova v Westmoreland Co. in ta družba je prva, ki je bila prisiljena pripoznati unijo.

Kolikor mi je znano, se temni nad Irvinom. Delavski trpinji se dramijo. Skebi: Proč od tukaj!

J. Radišek.

Cleveland, Ohio. — Kakor povsod, tako se je tudi tu v Clevelandu začelo gibanje za delavsko združeno prodajalno. V ta namen so bili obdržani še trije shodi, na katerih se je podpisalo 110 rojakov, ki žele postati delničarji. Na zadnjem shodu je bil izvoljen tudi odbor za sestavo provizoričnih pravil, ki bodo predložena na shodu dne 15. julija v prostorih slov. soc. kluba na St. Clair Ave in E. 55 cesti, šte. 5607.

Radi tega opozarjam vse tiste, ki žele, da bi kdaj dobili tukaj delniško združeno trgovino, da gotovo pridejo na ta shod. Kajti na tem shodu se bo postavil temeljni trgovini. Ako bomo postavili dober temelj, nam bo lahko postaviti potem tudi trgovino.

Rojaki in rojakinje, na delo torej, da se nam uredi naša želja. Nje ne omahovanja, kajti brez boja ni zmage.

Ponavljam še enkrat, da vsi na shod 15. julija v gori omenjenih prostorih. Začetek shoda ob drugi uri popoldne.

Delavci! Na plan za svojo lastno trgovino, da bomo vsaj v enem oziru neodvisni. Naprej za združeno prodajalno.

Obor.

Sanborn, Wis. — Ko prečitam list, vedno vidim dopise iz drugih naselbin, edno iz teh farmarske naselbine nikdar nobenega ne vidim, akoravno smo tukaj štirje naročniki "Prosvete".

Dasi je bila precej čuda zima v tej okolici, vendar kaže letina še jako dobro. Vreme je bolj deževno in to je jako dobro za seno. Živina se je zelo podražila v zadnjem času. Prej sem lahko dobil dobro kravo za \$60, sedaj pa moram plačati najmanj \$90, pa jo še težko dobim. Dobre krave sedaj ne mara nihče prodati, ker ima vsakdo lepe dohodke od nje.

Vsak začetek je težak, pravi že star pregovor. To velja v obliki meri tudi za farmarje. Kdor, je novinec, se mora boriti za svoj obstanek, posebno kdor začne sedaj v tej draginji, ker je vsaka reč tako draga. Nekdo je pred kratkim prišel v to okolico in je začel delati na farmi. Najprej si je kupil voz in konja in je začel voziti

potrebni les za hišo. Postavil si je že ono sobo, katera ne meri več kot 14 x 14 čevljev in ga že stane več kot \$500.00. Les se je sedaj jako podražil. Kolikor more en konj pripeljati, stane nad sto dolarjev. In koliko se tega lesa pozna pri stavbi, ve oni, kdor je že skusil. Marsikateri si že misli, da je bolje delati kjer si že bodi za dnevno plačo, ko bi ne bile življenske potrebe tako neusmiljeno drage, zato je pa že na farmi bolje, ker se vsake reči vsaj nekaj pridela doma, kar človek rabi za živč in ni treba drago plačevati.

Včasih sem že jaz mislil iti delat na železniško progo, kjer menda sedaj zaslužijo delavci po \$2.50 na dan. Toda premislil sem se, ker je delo na farmi vseeno boljše in ker imam veselje do poljskega dela.

Tukajšnje mestce je oddaljeno od Ashlanda, Wis., okrog deset milj in od Dulutha pa 67 milj. Okolica je jako prijazna, samo po zimi je bolj pusto. Tukaj okrog je največ Švedov in Fincev, katerim se prav dobro razume. Naseljenih je tukaj tudi nekaj Hrvatov iz Ogrskega.

Jaz si vedno želim, da bi tiste prismojenega kajzerja in njegovo bando pognali v zrak magari na luno in tam naj vlada svoje podložnike, ako bo koga imel, in da bi nastopil mir med ljudmi. Kajti mene še glava boli, ako le slišim kaj od kajzerja, kateri je povzročil toliko gorja med ljudstvom. Toda upam, da bodo že naši fantje prisilili nemškega tirana, da bo pripravljen sklepati mir tako, kot bodo ti zahtevali. Da bi le kmalo!

F. Hočevnar.

Waukegan, Ill. — Ne bom opisoval delavskih razmer, ker o teh je tako vedno dosti v listu, seveda ni veselih. Vsakdo toži o nezmožni draginji in slabi plači. In do tega je tudi vsakdo upravičen. Tako bo vedno, dokler se ne bodo delavci zdravili, izobrazili in organizirali, da bodo znali izrabiti priliko ob ugodnem času, t. j. na dan volitev. Delavstvo naj se pri tožbi in zabavlja še toliko, ne bo nič pomagalo; dokler bodo vladali kapitalisti in kronani noreci, bo vedno draginja in slabe delavske razmere.

Toda pustimo za enkrat to tarnanje in pozabimo vsaj za trenotek, za kratek čas, te nadloge, katere nas vedno tlačijo in razvedrmo se. Kajti kdor dela trdo ves teden, je opravičen do razvedrila, kakor jezen človek do vode. Temu ne more nihče oporekati. Posebno sedaj v letnem času, ko vsak rad poleti med naravo in se navljuje svežega in čistega zraka. Iz tega vzroka se pripravljajo sedaj v poletnem času razne veselice in druge zabave večinoma na prostem, v prosti naravi.

Radi tega so sklenili socialistični klub v Lake County, da pri

rede 15. julija mednarodni piknik v parku pri 14. cesti v North Chicago. Na tem pikniku bo nastopilo tudi več govornikov v raznih jeziki. Glede slovenskega pa še ne morem nič gotovega obljubiti, pa najbrže dobimo koga. Radi tega najljubše vabim vse rojake iz te naselbine in bližnje okolice, da se te veselice vdeležijo v velikem številu. Na razpolago bo dovolj vsakovrstne zabave in tudi za okrepčila bo dobro preskrbljeno. Tem potom še enkrat opozarjam vse člane kluba št. 45, da gotovo pridejo polnoštevilno pred Workers Hall do desete ure dopoldne, od koder potem odkorkamo na veselični prostor.

Pavel Pekolj, tajnik.

Florence, Colo. — Za časa mojega bivanja med rojaki v Brezy Hillu, Kans., sem se počutil prav srečnega kljub moji veliki nesreči, v kateri me drži že toliko let kruta usoda v svojih brezsrčnih krempljih. Radi tega si štejem v dolžnost, zroč tja proti vzhodu, kjer bivate vi srečni in dragi mi prijatelji, da vam vsem skupaj izrečem mojo prisrčno zahvalo. Želeč vam zdravja — katerega zna človek ceniti šele potem, ko ga je izgubil — vam zagotavljam, da mi boste ostali vedno v hvaležnem spominu.

Kar se tiče dela v Florenci in okolici, je še precej povoljno. Dela je dovolj in se tudi lahko dobi v premogokopih kakor tudi tu v Florenci pri United Oil Refining Co. Zaslužek pri slednji je \$2.50 za deveturno delo, v premogokopih je pa zaslužek odvisen od prostora. Toda draginja tare vbolega delavca tako, da komaj izhaja s svojim zaslužkom pri vsakdanjem delu, akoravno so povišali nekoliko plače. Dotičnim pa, kateri so izgubili dragoceno zdravje in so izmognjeni in izročeni kruti usodi v tem uničujočem svetovnem vrtenju, je pa opupati. Ako je človek zdrav in močan in je zmožen prijeti za delo, kakršnokoli se mu nudi, vsaj ne trpi prehudega pomanjkanja. Toda vse drugače je pa z onimi, ki so zgubili ceno v današnji človeški profitalačni družbi. Med takimi nesrečniki se nahajam tudi jaz. A trdo naporno delo nisem, takega, ki ga bi lahko opravljal, pa ne dobim, ker vsakdo, ki potrebuje delavca, gleda da dobi močnega, zdravega in da se kolikor mogoče okoristi z njim. Toda jaz se ne čudim temu, ker postane nekoliko paragrafov današnjega puhlega sistema.

Se enkrat najtoplejša zahvala vsem rojakom in članom društva "Prvi Maj", št. 65 v Brezy Hill, Kans., za naklonjenost, katero ste mi izkazali za časa mojega kratkega bivanja pri vas.

Dragotin Organ.

Springfield, Ill. — Čitatelji "Prosvete" si mogoče mislijo, da je mesto, katero je zbrano za prihodnjo redno konvencijo S. N. P. Jednote, izgubilo ves napredni duh v razvoju človeške družbe. Kak utis bi to napravilo na naše slavne delegate?

Toda, kdor to misli, se moti, ker vsestransko napredujemo. Ker pa dobro vemo, da se delavec, ki dela ves teden, mora imeti tudi zabavo in je potreben razvedrila ravnotako kot vode, so tukajšnji člani društva "Illinois" priredili društveni izlet na Nelsonovi farmi pod košatimi drevesi. Izlet se je vršil zadnje nedelje, t. j. 8. julija, katerega se je vdeležilo članstvo polnoštevilno.

Vsa hvala veselilnemu odboru, ki je tako izvrstno rešil svojo nalogo. Posebno vdanost je vžival naš slavni "Burgo", katerega so izletniki zvesto poslušali in se pri njem zdravili za raznovrstnimi boleznimi z dobrimi železnimi kapljicami. Hrvatsko tamburško društvo zasluži vse priznanje za proizvajanje izvrstnih komadov. Pri srečlozu, kateri se je jako dobro obnesel, je bilo istotako obilo zabave. Zabava je bila vsestransko dobra in tudi illinojski lilij se ni manjkalo. Toda žal, čas teče kakor ura in tudi nam so bili trenutki šteti. Zmarilo se je in nebo se je potemnilo. V prvem trenutku sem mislil, da je prišel pl. Gajžla s svojim "luftšifom" in da se hoče maščevati, ker, kakor sem slišal, je postal zadnje čase jako ljubosumen. Temni oblaki so nam viseli nad glavo ter nam grozili. Radi tega smo se hitro začeli vračati proti domu in ravno ob času, ko se je zabava najbolj razvila.

In zopet smo vpreženi za en

teden v kapitalistični jarem tiranstva. Kapitalistični moloh polni svojo mošnjo, pije našo kri in izžema naš mozeg in si polni svoj trebuh. Mi imamo dobro voljo, oni pa dober tek.

Anton Strutz.

VEČINA KAZNENCEV BOLNA NA DUHU.

Chicago, Ill. — Dr. Paul Bower, zdravnik v državni kazoilnici v Indiani, je predaval pred znanstveniki v hotelu La Salle o duševnem stanju kaznenjcev.

Njegovo predavanje je zanimivo, ker je strokovnjak na podlagi statističnih podatkov dokazal, da so kaznjenci večinoma duševno abnormalni ljudje, ki sodijo v norišnico in ne v ječo.

Zdravnik je dejal, da je v državni ječi približno 3.500 kaznenjcev. Osem odstotkov od teh je norcev. 23 odstotkov ima pamet otrok v desetem letu ali pod starostjo, 38 odstotkov je pa epileptikov.

Dr. Bower je rekel, da takozvani kriminalci niso kriminalci, ampak na duhu in živcih bolni ljudje, ki sodijo v zdravstveni zavod, da jih ozdravijo, mesto v ječo.

Za dokaze je navedel tudi zgled. Povedal je, kako je kaznjence ponaredil ček od \$15 na \$150. Šel je na banko, da ga zmenja, in tam je vprašal blagajnika, če je ček pravilno ponarejen.

Dr. Bower je dejal: "Tega človeka so poslali v ječo. Ali mislite, da bi človek z zdravno pametjo prišel k bančnemu blagajniku s takim vprašanjem?"

Navedel je nekega ubijaleca, ki je ubil človeka, na katerega ni bil jezen. Ubijalec je rekel, da ga je ubil, da pride v državno ječo, kjer bo lahko zvečil tobak in se mu bo dobro godilo.

GROŽNJA KAPITALISTOV SE JE SLABO OBENESLA.

Trenton, N. J. — Tukaj stavka večje število ruskih težakov že tri mesece za viško mezo in boljše delavske razmere.

Plutokratom traja stavka predolgo, povišati plače nočejo in tudi ne zboljšati delovnih razmer, vendar bi radi videli, da se delavci vrnejo na delo. Da uženejo delavce, so si izmislili zvijačo in zagrozili delavcem, da bodo deportirani v Rusijo, če se nemudoma ne vrnejo na delo.

Ta grožnja je pa vada na min ruskih delavcev. Radi bi šli domov, posebno zdaj, ko se je Rusija osvobodila carizma. Zdaj čakajo, kedaj plutokratje izvrše svojo grožnjo in se ne vrnejo na delo.

Tako je plutokratična grožnja povzročila ravno nasproten učinek.

TOLOVAJI SO SKORAJ DO SMRTI POTOLKLI FARMARJA.

Bloomington, Ill. — Tolovaži so vdrli na dom farmarja Tony Hasenfratza v Chenoi in ga pretepali za nezvesti. Oropali so ga za \$400, prezlili so pa \$20.000, ki so jih sedaj oblasti zanje naložile na banke.

HOLLWEG JE RESIGNIRAL?

(Nadaljevanje s preve strani)

volucijo v Nemčiji. V Ameriki je preveč optimizma vsled vesti o političnih nemirih v Nemčiji, razumeti je pa treba, da je sedanja kriza v Berlinu čisto notranja zadeva, ki zdaj še ne more vplivati na vojno. Hindenburg in Ludendorff sta gospodarja vseh oddelkov nemške cesarske vlade in njima so vsi odgovori zunanjega ministrstva "papirnate enje", ki jih lahko pogazita, kadar se jim zljubi. Dokler je nemška armada tako zavarovana v Hindenburgu, toliko časa je težko misliti na pravo revolucijo.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

D. D. F. C. — Pošljite rokopi.

LISTNICA ZA INFORMACIJE

A. K., Moon Run, Pa. — "Prosveta" ni nikdar pisala, da je bila sveta? ni nikdar pred revolucijo. V Rusiji svoboda je prišla še le z politično svoboda je prišla še le z revolucijo in ta svoboda bo v raznih razmerah, ki bodo ugodile pot socializmu.

aj na evropskem bojišču.

(Začetek s prve strani)

Bludniki in Babin. Na bojišču na fronti Bo-
Zolovin, so strle odpor
in dosegli linijo Posi-
Kosmač. — Včeraj
nadležnih 2000 mož
30 topov. Od 8. do
10. u. jeli v smeri proti
škot sto častnikov in
mož, vpenili smo pa 80
topov, nebroj strogih pušk in
topov ter ogromno zalo-
žnega bojnega materiala.
Edno od Brzezanija in v
sejora se vrši intenzivna
bitka.

Priznava poraz.
London, 12. jul. —
o bojih dne 10. julija.)
so se zopet razvili ljuti
od Stanislava. Za-
ruske) čete so odbile več
ali proti večeru so se
sklonili pod naraščajo-
jakom sovražne mase; u-
so se za reko Lomnico.
so naše čete odbijale mo-
napade. V zakopih, ki
razdani vsled bombardir-
je ena divizija branila
liko večji sili ruskih čet.
Rusi vrgli v boj sveže
so se morale naše čete u-
in zapustiti svojo prvo li-
London, 12. jul. —
škimi in črnim morjem
teraj večjih bojov. Giba-
čet južno od Dnjestra
do izdelanega načrta. Ob-
niet so naše in avstrijske
Rusi.

ofenziva v Belgiji ustavljena.

12. jul. — Nemci niso
omogli bojov na pešče-
vija Belgije. Izvršili so
napad južno od Lomaert-
miljo od morja in se-
Nieuport), toda bili so
Angleži so ojačili svoje
morju in s tem ustavili
napade. Pokrajina, kjer
se skušali prodreti v an-
niji, je ravna kot dlan in
Vojni urad je poročal
je ogenj nemške artilje-
lišiu Nieuporta prenehal
toda tega je stopila v ak-
liška artilerija. Nemci
napadi angleške pozice-
od Monehy na 800 jar-
in nekoliko potisnili
patrulje nazaj.
12. jul. — Uradno poro-
ri le o artilerijskih bojih,
zelo vroči južno od Pan-
okolisu Moronvillersa in
bregu Mase pri Ver-

via London, 12. jul. Ge-
stalo javlja, da so čete
pehote včeraj napa-
angleške pozicije v pe-
okolisu med morjem in
om, vrgle sovražnika čez
in ujele 1250 mož, med
je 27 častnikov. Plen še
Angleži so imeli velike
Na ostalih krajih fronte
bojevanje vsled deževne-
ena bolj zmerno.

ni zasedli vas Dolino.

12. jul. — Včeraj so itali-
godne patrulje izvršile
v avstrijske linije. V
Sela je bila uničena so-
stružna pozicija. Na Kra-
napadno od Sela, so
zasedli vas Dolino in jo
Avstrijska artilerija je
tjuna na Tirolskem. Vče-
raj so avstrijski letalci
bombe na Čedad in ubili
pilotov.

na Balkanu.

12. jul. Vojni urad javlja
včeraj 9. julija po silo-
bombardiranju izvršil na-
padije v okolici Dihove,
od Bitolja na macedon-
ski, toda napad je bil u-
Nemški eroplan je bil iz-
blizu Ljave, južno od
via London, 12. jul. —
javi ob Strumici grme an-
terije, ki so užgale že

AR SE ZGODI kaj novo-

ga v val-
kar vse znane, sporodit
ni rokoval bo zanimali tudi

Razno iz inozemstva.

POLOŽAJ NA ŠPANSKEM.

Pariz. — Poročevalec v Ma-
dridu javlja: Poslanec Lerroux,
voditelj republikanske stranke v
Spaniji, kateri zastopa Barcelono
v narodnem kortesu (zbornici), je
dejal, da so španski republikan-
ci zelo močni odkar je nastal raz-
kol v liberalni in spor v konser-
vativni stranki. V republikanski
stranki se danes socialistična in
vse ostale napredno-reformistične
stranke.

„Da, resnica je, — je dejal Ler-
roux — „da se pripravljamo za
politično revolucijo, ki zbruhne
še to poletje ali če prej ne, takoj
ko bo mir sklenjen, pa gotovo.“

Lerroux, ki je voditelj treh
strank in bo gotovo vodja revoluc-
cije, je rekel dalje, da sedanja
volilna pravica na Španskem je
farsa in disciplina v armadi je ta-
ko razdrapana, da je sedanja vla-
da nikdar ne spravi v red. V špan-
ski vojski se vedno bolj širi revol-
ucionaren duh. Vojski so organi-
zirali posebne junte, ki jih ime-
nujejo „odboje za narodno o-
brambo“; te junte so posebno na-
perjene proti kraljevim lojalnim
polkom, ki jih je kralj sestavil iz
najbolj poslušnih vojakov. Ler-
roux silno sovraži kralja, ki po
njegovem mnenju nima nobene i-
nicijative niti smisla za vladanje.
Republikanska stranka polagoma
izrablja sedanji položaj, a z revol-
ucijo začne čim pride ugoden
trenutek. Čepav republikanska
stranka globoko simpatizira z za-
vezniki zanika Lerroux odločno,
da bi ententa kdaj svetovala vo-
diteljem, da naj izsilijo revolucijo
nji v prid.

Italija je že zapravila štiri miljarde.

Rim. — Dve leti vojne sta stali
Italijo blizu štiri milijarde dolar-
jev (20 milijard lir), kakor poro-
ča finančno ministertvo.

Vesti iz revolucionarne Rusije.

Petrograd, 12. julija. — Dele-
gacije petrogradskega delavsko-
vojaškega sveta, ki so šli na fron-
to agitirati za ofenzivo, so nale-
teli na uporen polk, ki jih je dal
aretirati in preteptati. To je bilo
pred kakimi štirinajstimi dnevi.
Danes so delegacije že v Petrogra-
du in uporniki so v ječi.

Delavsko-vojaški svet zahteva,
da odstopi šolski minister Manuil-
lov, ker njegova poučna metoda
ne soglašja z idejami nove Rusije.

Stari policijski uradniki, ki so
služili pod carjem in katere so
tako po revoluciji poslali na
fronto, sp hoteli nahujskati voja-
ke proti novi vladi. Vlada je pa
odredila, da spravijo vse polici-
ste v en polk, ki mora biti pod
stroгим nadzorstvom.

Leon Trotzky, ki se je povrnil
iz Amerike, je obdolžen, da je
prejel pred svojim odhodom od
ameriških Nemcev 10,000 rubljev
za razširjenje nemške propagan-
de v Rusiji. Trotzky se zagovar-
ja v Gorkijevem listu „Novaja
Žizn,“ da to ni res.

Kerenski je oprostil iz vojne-
ga ujetništva znanega avstrijske-
ga socialista Otto Bauerja, ki je
že dalj časa ujetnik v Rusiji, Bau-
erja na vabilo Kerenskija prišel v
Petrograd.

Židovski advokat Berenstaum
je imenovan pomožni mini-
strom v justičnem oddelku.

10. avgusta se prične sodna ob-
ravna proti bivšemu ministru
pod carskim režimom Sukomlino-
vu in njegovi ženi. Obdolžena sta
veleždaje.

Babuška Katarina Breškovska-
ja je odklonila častno članstvo v
neki revolucionarni organizaciji,
ki ni hotela izvoliti tudi Kerenski-
ja za svojega častnega člana. Ba-
buška je tudi za ofenzivo.

Volilne kvalifikacije za ruske
državljanke bodo kmalu objavije-
ne. Že vnaprej se govori, da bo
ruski volilni sistem prekalal vse
tudi najbolj dekomunistične siste-
me, kar jih je do danes v Evro-
pi in Ameriki. Nihče ne bo izve-
del od volilne pravice.

Nikolaj Romanov, bivši car, je
zaprtil začasno vladu, da mu do-
voli kupiti bonde novega posojila
za svobodo. V svoji prošnji nava-
ja, da investicija njegovega
denarja v posojilo zavira od tega,
da li bo Rusija podpirala njego-
vo družino. Njegovo premoženje
se je zdaj skrhlo na 900.000 rubl-
jev in njegova žena ima še mil-
jon rubljev, sin Aleksij poldrugi
milijon, starejša hči Olga tri mil-

jone in ostale hčere imajo od ene-
ga do dveh milijonov rubljev. Vse
to imetje bi Romanovi radi nalo-
žili v vladne bonde.

17 ladij potopljenih.

London, 12. julija. — Admirali-
teta javlja, da so submarinke ali
mine v zadnjem tednu potopile 14
parnikov nad 1600 ton in tri pod-
to težo; razen tega je bilo potop-
ljenih sedem ribiških ladij. Ste-
vilo potopljenih ladij je torej
manjše, kakor je bilo kdaj v vseh
devetnajstih tednih brezobzirne
submarinske blokade, izvenmi
drugi teden v februarju, ko je bi-
lo izgubljenih tudi 17 parnikov.
To dokazuje, da angleške in ame-
riške patrolne ladje opravljajo
dobro delo.

Zadnji teden je priplulo v angle-
ška pristanišča 2898 trgovskih
parnikov, odplulo pa 2798.

Italija ima milijon mož rezerve.

Washington, D. C. — Državni
departament je dobil informacije,
da ima Italija en milijon izvežba-
nih vojakov, ki jih lahko porabi
na drugih frontah izven italijan-
sko-avstrijske fronte. Med Italijo,
Francijo in Anglijo se vrše dogo-
vori, kam bi šla ta armada, toda
do sporazuma še ni prišlo.

Peking je padel.

Washington, D. C. 12. jul. Tu-
kajenja legacija je prejela brzjo-
javko od kitajskega zunanjega
ministrstva v Nankingu, da so re-
publikanske čete okupirale Pek-
king. Provisorijalni predsednik re-
publike Fengkvočang je ukazal
aretirati vodjo monarhistov
Čangsunu, ki se je zaprl s peščico
pristašev v „nebeški tepel.“
Večina Čangsunovih čet je presto-
pila na stran republikancev. Ino-
zemski poslaniki v Pekingu so iz-
dali skupen apel na Čangsunu, da
se naj poda.

Harden pristipen v armado.

Kodanj, Danska. — „Berliner
Tageblatt“ poroča, da je vlada za-
trla Hardenov list „Die Zukunft“
za dobo vojne. Harden je pa po-
klican v armado, kjer bo služil
kot klerk. Vlada bi bila to že
davno naredila, toda ni imela po-
guma. — Hardenov list je bil u-
stavljen zaradi članka v številki
z dne 30. junija, v katerem se je
Harden norčeval iz porčila o
Grimm-Hoffmannovi aferi in de-
jal, da Nemčija ima lahko mir že
jutri, ako hoče spoznati važnost
vojnih ciljev entente. „Pravo
samovlade narodov in mednaro-
dno razsodišče, ki jemlje razsod-
bo o vojni in miru iz rok enega
človeka in jo daje v roke ljud-
stvu, je poštena zahteva“ — pravi
Harden — „in če Nemčija vidi
nebeška znamenja, ki sijejo nad
to zahtevo, bo sklenila mir jutri;
ako pa ne vidi ničesar, tedaj se
bo klala dalje, dokler ena ali dru-
ga stran popolnoma ne opeša.“

Priča nemške stupidnosti.

Petrograd. — Dne 31. marca
so nemški avijatikci vrgli v ruske
zakope šop letakov sledeče vse-
bine:

„Ruski vojaki! — V Petrogra-
du je revolucija. Angleži so pre-
varili vašega carja. Najprej so ga
prisilili, da je napovedal vojno z
namenom, da jim pomaga osvoboditi
svet, a zdaj so pa prisilili vašega
carja, katerega vam je dal Bog,
da se je odpovedal prestolu. Za-
kaj? Zato, ker je vaš car moder-
in pozna vse lumparije, ki jih u-
ganjajo Angleži. Kdo vzdržuje to
strašno vojno? Kmetije — ubogi
in vekočevo trpeti, ki umirajo
tiho in ne vedo, da umirajo za
Anglijo. Zdržite se, Rusi! Od-
prite svoje oči! Vsa krivda leži
na strani Anglije, ki je vaš naj-
večji sovražnik.“

Nemci so seveda računali na
hlapčevsko lojalnost ruskega vo-
jaštva napram carju, toda letak
je povzročil med vojski veliko
zabavo. Tudi najbolj zabiti mu-
zabavo. Vsi go že znali, da je
car zaprt in še veseli so bili, da
ga je enkrat konec.

Izkamice za premog v Berlinu.

Kodanj, Dansko. — Berlinska
vlada je vpeljala premogovne li-
stke za regulacijo premoga bodo-
čo zimo. Stanovanja, v katerih
grejejo s pečmi, dobe le četrti to-
ne premoga na sobo in največ pol-
drugo tono za več kot pet sob.
Hise, ki imajo centralno kurjavo
dobe polovico manj premoga, kot
so ga porabile zadnjo zimo.

NAPREDEK.

Prosveta piše za blagostanje
ljudstva. Ako se strinjaš z njeni-
mi idejami, podpiraj trgovce, ki
oglašajo v Prosveti. V zalogi i-
mam vse za vsakdanje potrebšči-
ne po zmerni ceni.

ANTON ZORNIK

Hermine, Pa. . .

PRIPOROČAM SE

vsem rojakom za obilen obisk
moje

kavarne in restavracije

Dobra postrežba z vsakovrst-
nimi jedili. Moje geslo je „Lačne
nasititi“. Pridite in gotovo boste
zadovoljni z mojo postrežbo. Pre-
pričajte se to je najlažnejše.

Martin Šorn, 6034 St. Clair Ave.,
Cleveland, Ohio.

Zastoni

ČAJ NA POSKUŠNJO.

15 ČUDOVITIH ZELIŠČ vsehboje slovit
zdravilna iznajdba — FATHER MOLLINGER-
JEVGA SLOVITEGA ZELIŠČNEGA ČAJA.
Če imate trganje, saprtje, neletno kri, še-
ločno nerednost, glavobol, jetrna ali led-
vično bolelost, nam pošljite vaš naslov na do-
pisi in prejmete brezplačno savitke. Na-
slov:

MOLLINGER MEDICINE CO.

24 Mollinger Building,
14 East Park Way (N. 5.)
Pittsburgh, Pa.

ROBERT W. LAYER ARCHITECT

118 N. La Salle St., Chicago,
ki je izdelal načrt za gl. urad
S. N. P. J. se priporoča Slo-
vencem za izdelovanje
stavbinskih načrtov.

Tel. Franklin 5501

TEL. NA DOMU AUSTIN 35005

KADITE TILMAN CIGARE.

Unisko izdelane

Ibykus Cigare 10s

S. N. P. J. Cigare 10s

Tillman Cigar Co.

AURORA, MINN.

Dr. Koler

SLOVENSKI ZDRAVNIK

535 Penn. Av., Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je
največji slo-
venski zdrav-
nik, specializir-
an v Pittsburghu,
ki ima 36 let-
no prakso v
zdravljanju
tuhlih, kašeljnih
bolezni.
Zastopajoče
krovi zdravil s
glasovitim
slogom, ki ga je
izumel dr.
F. E. Koller.
Če imate ka-
šeljo ali mu-
kurnost po to-
renu, v prsih,
in lašljati vam bo kri. Ne čakajte, kar to
kolosen se bolezen.

Vse bolniki, ki prihajajo po rednem
odloku zdravim po opravljeni metodi. Ka-
kor hitro opazite, da vam pokažejo močno
smotnost, ne čakajte, temveč pridite in
las vam je bom sproti povrniti.

Solenje krvi, ki vodi in mehuro odgo-
ni v kratkem času. Hipertenzija ali visoka
kilo odzdravim v 30 urah in sicer brez op-
eracije.

Bolezni mehurja, ki povzročijo bole-
line v križu in hrbtu in včasih tudi pri
spuščanju vode, odzdravim s gotovostjo.

Rummatizem, trganje, bolečina, otokost,
artritis, sluznice in druge bolezni, ki
nastanejo vsled nečiste krvi odzdravim
v kratkem času in ni potrebna ledna.

Uradno ura: V ponedeljkih, sredo in
petkih od 9. u. jutraj do 6. popoldne. V
torstih, četrtek in sobotah od 9. ure ju-
troj do 5. ure zvečer. — Ob nedeljah pa
še dva popoldne.

S polno ne delam. — Pridite osebno. Ne
mojte biti in v število!

Zdravim samo močne osebe.

Slovenska Narodna

Podporna Jdnota

Ustanovljena 9. aprila
1904.

Inkorp. 17. junija 1907
v drž. Illinois.

GLAVNI STAN: 2657—59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: John Vogrič, box 290, La Salle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Bratkovič, R. F. D. 4, box 86, Girard, Kans.
II. Podpredsednik: Josef Kuhelj, 9469 Ewing ave., So. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Blagajnik: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cleere, Ill.
Zapisnikar: John Molek, 4008 W. 31st St., Chicago, Ill.

NADEŽNI ODBOR:

Jože Ambrožič, 351 box, Canonsburg, Pa.
Paul Berger, 741—1st St., La Salle, Ill.
F. S. Taucher, 674 Ahsay Ave., Rockspring, „Wyo.“

FOROTNI ODBOR:

Anton Hrašt, 311—95th Ave., New Duluth, Minn.
Jože Radšek, box 435, Smithton, Pa.
Rudolf Pleterski, 436 box, Bridgeville, Pa.
Jakob Miklavčič, L. Box 3, Willock, Pa.
M. Petrovich, 14815 Hale Ave., Collinwood, O.

UREDNIK "PROSVETE":

Jože Zavarinik.

VEKOVNI UREDNIK:

F. J. Kera, M. D., 6302 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

VSE DENARNE ZADEVE IN STVARI, ki se tičejo gl. upravnega odbora
in S. N. P. J., naj se pošiljajo na naslov:

JOHN VERDEBAR, 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

PRITOŽBE GLEDJE GENEHALNEGA POSLOVANJA se pošiljajo na na-
slov:

JOŽE AMBROŽIČ, Box 351, Canonsburg, Pa.

ZADEVE PREPRIJIVE VSEBINE, ki sta jih rešili prva in druga in-
stanca, se pošiljajo na naslov:

ANTON HRAŠT, 311 — 95th Ave., New Duluth, Minn.

VSI DOPISI, razprave, članki, naznanila itd. na "Prosveto" se pošiljajo
na naslov:

UREDNIŠTVO "PROSVETE", 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois.

VSE UPRAVNIŠKE STVARI, naročila, oglasi, se pošiljajo na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETE", 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

V korespondenci s tajništvo S. N. P. J., uredništvom in upravnistvom
"Prosvete" ne rabite imen uradnikov, marveč napišite naslov, ko je tu nave-
den ako želite, da bo vsaka stvar hitro rešena.

Seje glavnega upravnega odbora se vršijo vsake prve srede in tretje četrtke
v mesecu. Začetek ob eni uri popoldne.

Za vsebino oglasov ni odgovorno
ne upravnistvo ne uredništvo.

NAUČITE SE ZA BRIVOA.

Vse je moderno urejeno. Stane vas le
\$25.00. Mi damo orodje posodimo mi.
Pisamo delo. Oglasite se pri:

Tri-City Barber College,
319 So. State Street, ... Chicago, Ill.

Potrebujemo

pedeset livarjev za delo na benči in
na skvizer stroj; delo je od kosa: Lahko
se zaslužiti od \$4.00 do \$6.00 dnevno. Pri-
dite takoj. Ni delavskih neredov.

Terre Haute Malleable Mfg. Co.
(11—17) Terre Haute, Ind.

NORTH SIDE STATE BANK ROCK SPRINGS, WYO.

IMA KAPITALA IN REZERVE \$100,000.00

Je izredno pripravljen in opremljen za poslovanje s
SLOVENCMI, HRVATI, SLOVAKI in drugimi SLOVANI

Mi polijamo denar valnim prijeteljem v staro domovino po najnižjih cenah.

Pisujemo 4 odstotne obresti na bančne vloge.

MOČNA, KONZERVATIVNA IN NAPREDNA INSTITUCIJA.

100---120 dolarjev v dveh tednih

zaslužijo nekteri delavci v Idamar, Pa., Heshbon, Pa., Vallers,
Pa., in v Dias, Pa., premogokopih družbe IDAMAR COAL CO.
Rovi so varni, ni dosti mokrote, ne plina, najvišja plačilna
lestvica. 6 sobna stanovanja se dobe v najem za \$7.00 na
mesec z vrtom, kletjo itd., cerkve in šole so blizu. Premogorovi
so 1/2 in do 1 miljo oddaljeni od mesta. Ni stavke, ne nere-
dov, unijski rudniki. Pridite pripravljeni za delo, ali se pa
izglasite pri

Supt. D. R. Williams, V IDAMAR,
Pennsylvania

ali pri

Mr. Vernon F. Taylor, V IDIANA,
Penn.

Potrebujemo premogarje

UNISKI PREMOGOROVI, dobri življenjski položaj, dobro delov-
no razmerje in stalno delo, premogorovi so moderno urejeni, zdravi
in čisti, nonebih delavskih neredov. Delo se lahko dobi v

Conifer, Jefferson Co., Penna.
Seminole, Armstrong Co., Penna.
Chickasaw, Armstrong Co., Penna.
Furnace Run, Armstrong Co., Penna.
Crdagon, Armstrong Co., Penna.

Oglasite se osebno ali pa pišite naravnost na Superintendenta
v gori omenjenih premogorovih.

Allegheny River Mining Company.

